

Lakiosasto

12.11.2002

Työeläkelaitoksille

ULKOMAILLA OLEVAT HENKILÖT JA HEIDÄN TYÖNANTAJANSA ENTISTÄ KATTAVAMMIN MUKAAN SOSIAALITURVAN RAHOITUKSEEN

Hallituksen esitys Eduskunnalle ulkomailta olevien ja eräiden muiden henkilöiden sosiaaliturvan rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 244/2002 vp.)

1

ESITYKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Hallitus esittää eduskunnalle, että vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sosiaaliturvamaksun maksuperusteita muutettaisiin siten, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt ja heidän työnantajansa osallistuisivat nykyistä kattavammin sosiaaliturvan rahoitukseen.

Ehdotetut uudistukset aiheuttavat muutoksia sairausvakuutuslakiin, sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettuun lakiin, vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annettuun lakiin sekä ennakkoperintälakiin.

1.1

Vakuutetun sairausvakuutusmaksu

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että sairausvakuutusmaksu tulisi periä myös rajoitetusti verovelvollisilta palkansaajilta ja eläkkeensaajilta, jos he edelleen kuuluvat Suomen sosiaaliturvan piiriin. Rajoitetusti verovelvollisen eläkkeensaajan sairausvakuutusmaksu määräytyisi hänelle Suomessa suoritettavan eläkkeen perusteella. Eläkelaitos perisi maksun samalla tavalla kuin mahdollisen lähdeveron ja tilittäisi maksut verovirastolle.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksu perittäisiin myös sellaisilta ulkomailta asuvilta eläkkeensaajilta, jotka eivät kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin, mutta joiden sairaanhoidon kustannuksista Suomi joutuu Euroopan

Lakiosasto

12.11.2002

yhteisön säännösten perusteella vastaamaan. Sairausvakuutusmaksu olisi saman suuruinen kuin muilta vakuutetuilta ja yleisesti verovelvollisilta eläkkeensaajilta perittävä maksu.

Mikäli eläkkeensaajalta perittäisiin Suomessa maksetun eläketulon perusteella täysi 35 prosentin suuruinen lähdevero, sairausvakuutusmaksua ei lähdeveron lisäksi perittäisi. Eläketulon perusteella lähdeveroa suorittavat joutuisivat kuitenkin maksamaan sairausvakuutusmaksun mahdollisesti saamansa perhe-eläkkeen tai kansaneläkkeen perusteella.

Ulkomailla työskentelevän sairausvakuutusmaksun peruste

Ulkomailla työskentelevän rajoitetusti verovelvollisen palkansaajan sairausvakuutusmaksun perusteena ehdotetaan käytettäväksi yksityisen alan työeläkelaeissa tarkoitettua vakuutuspalkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja työeläkevakuutusmaksun perusteena.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksusta vapauttaminen poistuisi

Suomessa asuvalla vakuutetulla ei enää olisi mahdollisuutta vapautua vakuutetun sairausvakuutusmaksun maksamisesta. Myös sellaisissa tapauksissa, joissa ulkomaille muuttanut Suomen sosiaaliturvan piirin ulkopuolelle siirtynyt eläkkeensaaja olisi ehdotuksen mukaan velvollinen suorittamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun, Kelakaan ei jatkossa antaisi vapautusta sairausvakuutusmaksun maksamisesta.

1.2

Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksuista annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan työnantaja olisi velvollinen maksamaan työnantajan sosiaaliturvamaksun ainoastaan siltä ajalta, jolloin työntekijä kuuluu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin. Kun työntekijä siirtyy työskentelyyn sosiaaliturvan piiriin, työnantajan maksuvelvollisuus päättyisi.

Lisäksi ehdotetaan, että suomalainen lähettävä työnantaja olisi velvollinen suorittamaan Suomeen työnantajan sosiaaliturvamaksun palkan maksavan ulkomaisen työnantajan puolesta. Tämä maksuvelvollisuus koskisi vain niitä tilanteita, joissa suomalainen työnantaja on lähettänyt työntekijän samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan ulkomaisen emon-, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen tai sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa lähettävällä työnantajalla on määräysvalta.

Lakiosasto

12.11.2002

Vakuutuspalkka myös työnantajan sosiaaliturvamaksun perusteeksi

Työnantajan sosiaaliturvamaksun perusteeksi ehdotetaan yksityisen alan eläkelakien mukaista vakuutuspalkkaa.

1.3

Vakuutuspalkka sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan perusteeksi

Yksityisen alan työeläkelaeissa tarkoitettua vakuutuspalkkaa ehdotetaan käytettäväksi ulkomaantyöskentelyyn liittyen sairausvakuutuksen päivärahan perusteena.

Lakiviittausten kautta vakuutuspalkka tulisi käytettäväksi myös kuntoutusrahain mukaisessa kuntoutusrahassa.

2

VOIMAANTULO

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2004. Sairausvakuutuksen päivärahan perustetta koskevaa muutosta sovellettaisiin vuoden 2006 alusta.

3

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys HE 244/2002 vp. on yleiskirjeen liitteenä. Hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:n asiakaspalvelusta puhelimitse numerosta 020 45005 tai sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi Hallituksen esitys löytyy internetistä eduskunnan sivulta osoitteesta www.eduskunta.fi

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Pirjo Posti

HE 244/2002 vp.

Hallituksen esitys Eduskunnalle ulkomailla olevien ja eräiden muiden henkilöiden sosiaaliturvan rahoitusta koskeväksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sosiaaliturvamaksun maksuperusteita siten, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt ja näiden työnantajat osallistuisivat nykyistä kattavammin sosiaaliturvan rahoitukseen. Tilanteissa, joissa ulkomailla työskentelevä henkilö on yksityisen sektorin työeläkelakien mukaan vakuutettu ja saa verovapaata ulkomaantyötuloa tai on rajoitetusti verovelvollinen, vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sosiaaliturvamaksun uudeksi maksuperusteeksi ehdotetaan sitä palkkaa, jota ulkomaatyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena. Sama palkka olisi ulkomailla työskentelyn ajalta myös sairausvakuutuksen päivärahan perusteena. Suomessa rajoitetusti verovelvollisena työskentelevän henkilön sairausvakuutusmaksu määräytyisi rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa tarkoitetun palkan perusteella. Esityksessä ehdotetaan, että rajoitetusti verovelvolliselle eläkkeensaajalle määrättäisiin vakuutetun sairausvakuutusmaksu hänelle maksetun eläkkeen perusteella. Velvollisuus suorittaa vakuutetun sairausvakuutusmaksu koskisi ehdotuksen mukaan myös sellaisia ulkomailla asuvia eläkkeensaajia, jotka eivät kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin, mutta joiden sairaanhoidon kustannuksista Suomi Euroopan yhteisön säännösten perusteella vastaa. Erillistä sairausvakuutusmaksua ei ulkomailla asuvalta eläkkeensaajalta itseltään kuitenkaan perittäisi, jos hän maksaa eläk-

keensä perusteella Suomessa 35 prosentin suuruisen lähdeveron. Tällöin verohallinto ti-
littäisi lähdeveron tuotosta sairausvakuutusmaksun osuutta vastaavan osan Kansaneläkelaitokselle. Kumottavaksi ehdotetaan säännös, jonka mukaan kunta on voinut myöntää vapautuksen vakuutetun sairausvakuutusmaksun suorittamisesta.

Lisäksi ehdotetaan, että jos suomalainen työnantaja lähettää työntekijän, joka kuuluu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin, ulkomaisen emo-, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen tai sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa, lähettävä suomalainen työnantaja olisi velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksun ulkomaisen yrityksen puolesta. Samalla ehdotetaan, että suomalainen lähettävä työnantaja, joka maksaa palkan työntekijälle, pidättäisi myös vakuutetun sairausvakuutusmaksun.

Ehdotukset merkitsisivät muutoksia sairausvakuutuslakiin, sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettuun lakiin, vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annettuun lakiin sekä ennakkoperintälakiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lainmuutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta. Sairausvakuutuksen päivärahan perustetta koskevaa muutosta sovellettaisiin kuitenkin vasta vuoden 2006 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Oikeus Suomen asumisperusteiseen sosiaaliturvaan voi perustua joko kansalliseen lainsäädäntöön tai Suomea velvoittaviin kansainvälisiin säännöksiin. Henkilön oikeus suomalaiseen sosiaaliturvaan ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993, jäljempänä soveltamisalalaki) perusteella, jollei Suomen ja muuttavan henkilön tulo- tai kohdevaltion välillä ole olemassa sosiaaliturvaa koskevaa sopimusta tai muuta säädöstä, jota sovelletaan tähän henkilöön. Tärkein Suomea velvoittava ja kansallisen lainsäädännön syrjäyttävä säädös on sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä asetus 1408/71. Sitä sovelletaan Euroopan talousalueen maiden välillä liikkuviin henkilöihin. Pohjoismaiden välillä on voimassa sosiaaliturvasopimus, jota sovelletaan niihin pohjoismaiden välillä liikkuviin henkilöihin, joihin ei sovelleta asetusta 1408/71. Lisäksi Suomella on kahdensivisiä sosiaaliturvasopimuksia.

Lähetetyllä työntekijällä tarkoitetaan työntekijää tilanteessa, jossa suomalainen työnantaja lähettää työntekijän työskentelemään tilapäisesti ulkomaille siten, että hän pysyy ulkomaantyöskentelyn ajan Suomen sosiaaliturvan piirissä. Kun työtä tehdään Euroopan talousalueella tai sosiaaliturvasopimusmaassa, työntekijä voi kuulua Suomen sosiaaliturvan piiriin yleensä vuodesta viiteen vuoteen. Lisäksi Eläketurvakeskus tai sosiaali- ja ter-

veysministeriö voi poikkeusluvalla jatkaa aikaa, jonka työntekijä voi kuulua Suomen sosiaaliturvan piiriin. Kun on kyse työskenteleystä sosiaaliturvasopimusmaassa tai toisessa Euroopan talousalueen maassa, Eläketurvakeskus on toimivaltainen viranomaisen antamaan lähetetyn työntekijän todistuksen Suomen sosiaaliturvan soveltamisesta. Kansaneläkelaitos antaa Eläketurvakeskuksen antaman todistuksen perusteella vielä kirjallisen päätöksen asumisperusteisen sosiaaliturvan soveltamisesta.

Jos henkilö lähetetään työskentelemään muualle kuin Euroopan talousalueelle tai sosiaaliturvasopimusmaahan, Kansaneläkelaitos ratkaisee hakemuksesta Suomen asumisperusteiseen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisen ulkomaan työskentelyn aikana. Kansaneläkelaitos antaa päätöksen työskentelyajaksi, enintään kuitenkin viideksi vuodeksi kerrallaan. Kansaneläkelaitos voi tämänkin jälkeen jatkaa hakemuksesta asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamista viisi vuotta kerrallaan. Tämä edellyttää kuitenkin, että henkilöllä on edelleen kiinteät siteet Suomeen ja ettei työskentelymaasta voi saada kohtuullista sosiaaliturvaa. Sosiaaliturvan soveltamista voidaan jatkaa viiden vuoden jälkeen myös muusta sosiaaliturvasyystä, jos henkilö on Suomessa pääosin vakuutetuilta ja työnantajilta perittävillä maksulla sekä verovaroin. Vakuutetuilta perittävän sairausvakuutusmaksun maksuvollisuus määräytyy tällä hetkellä verotettavien ansiotulojen perusteella, ja työnantajan sosiaaliturvamaksu määräytyy pääsäännön mukaan ennakonpidätyksen alaisen palkan perusteella. Jos tuloa ei Suomessa veroteta

tai palkasta tehdä veron ennakonpidätystä, kyseisen tulon tai palkan perusteella ei aina suoriteta sosiaaliturvan rahoittamiseksi perittävää maksua.

2. Nykytila

2.1. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu

Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluva, sairausvakuutuslain mukaan vakuutettu on velvollinen suorittamaan Suomesta saamansa ansiotulon perusteella sairausvakuutuslain (364/1963) 32 §:n mukaisen vakuutetun sairausvakuutusmaksun. Sairausvakuutuslain 33 §:n mukaan vakuutetun sairausvakuutusmaksu määrätään tuloverotuksen yhteydessä vakuutetun kunnallisverotuksessa verotettavan tulon perusteella. Jos vakuutettu ei maksa Suomessa kunnallisveroa, hän ei myöskään maksa vakuutetun sairausvakuutusmaksua.

Ulkomaille muuttavan henkilön velvollisuus maksaa vakuutetun sairausvakuutusmaksu päättyy, kun hän ei enää kuulu Suomen asuinperusteisen sosiaaliturvan piiriin. Toisen maan sosiaaliturvan piiriin siirtynyt henkilö voi Kansaneläkelaitoksen antamalla todistuksella osoittaa veroviranomaisille, ettei hän enää kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Vaikka ulkomaille muuttanut henkilö kuuluisi edelleen Suomen sosiaaliturvan piiriin, maksun suorittaminen päättyy kuitenkin viimeistään siinä vaiheessa, kun hänestä tulee Suomessa rajoitetusti verovelvollinen.

Tuloverolain (1535/1992) 9 §:n mukaan henkilö on rajoitetusti verovelvollinen, jollei hän ole verovuonna asunut Suomessa. Lain 11 §:n mukaan Suomen kansalaista pidetään Suomessa asuvana, kunnes kolme vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hän on lähtenyt maasta. Ulkomailta Suomeen alle kuuden kuukauden ajaksi tulevat henkilöt ovat myös rajoitetusti verovelvollisia.

Rajoitetusti verovelvolliselle palkka- ja eläketulon perusteella määrättävän lähdeveron suuruus on rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978, jäljempänä lähdeverolaki) 7 §:n mukaan 35 prosenttia. Vero lasketaan erikseen palkan ja

erikseen eläkkeen perustella, joista ei tehdä normaalissa tuloverotuksessa tehtäviä vähennyksiä. Lain 5 §:n mukaan lähdeveroa ei kuitenkaan peritä ulkomaille maksettavasta kansaneläkkeestä eikä perhe-eläkelain (38/1969) mukaisesta eläkkeestä.

Rajoitetusti verovelvollinen maksaa lähdeveroa vain Suomesta saadusta tulosta. Suomesta saatua tuloa on tuloverolain 10 §:n mukaan ulkomailta tehdystä työstä saadusta palkkatulosta yleensä vain valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön maksama palkkatulo. Yksityisten yritysten rajoitetusti verovelvolliselle ulkomailta työskentelystä maksama palkkatulo ei siten ole Suomessa veronalaista tuloa eikä sen perusteella makseta vakuutetun sairausvakuutusmaksua.

Lähdevero kattaa sekä valtionveron että kunnallisveron. Erillistä kunnallisverotuksessa verotettavan tulon vahvistamista ei tapahdu eikä rajoitetusti verovelvollinen siten maksa vakuutetun sairausvakuutusmaksua.

Ulkomailta työskentelevät voivat joissain tapauksissa pysyä Suomen sosiaaliturvan piirissä yli kolmen vuoden ajan. Tämä voi perustua asetuksen 1408/71 säännöksiin, sosiaaliturvasopimuksen määräykseen tai kansallisen lainsäädännön säännöksiin. Rajoitetusti verovelvollisina he eivät tällä hetkellä maksa vakuutetun sairausvakuutusmaksua.

Sairausvakuutuslain 33 §:n 2 momentin mukaan sairausvakuutusmaksu määrätään kunnallisverotuksessa verotettavan tulon lisäksi myös tuloverolain 77 §:ssä verovapaaksi säädetyn ulkomaantyötulon rahana maksettavan osan perustella, kun vakuutettu on yleisesti verovelvollinen. Kun ulkomaantyöstä maksettu palkka on verovapaata, ei sen perustella suoriteta veron ennakonpidätystä. Tämän vuoksi vakuutettu joutuu itse jälkikäteen lopullisen verotuksen vahvistamisen yhteydessä jäännösverona suorittamaan verovapaan ulkomaantyötulon perusteella määrättyä sairausvakuutusmaksun.

Ulkomaantyötulo on tuloverolain 77 §:n mukaan verovapaata, jos ulkomaantyöskentely kestää vähintään kuusi kuukautta ja palkan maksajana on muu kuin suomalainen julkisyhteisö. Lisäksi edellytetään, että verosopimukset eivät estä palkan verottamista työskentelyvaltiossa. Ennen vuotta 1996 voimassa ollut

nykyisestä poikkeavaa ulkomaantyötulon verovapaussäännöstä sovelletaan kuitenkin rajoitetusti edelleen Venäjällä työskenteleviin rakennusmiehiin, eikä tämän niin sanotun vanhan kuuden kuukauden säännön mukaisen verovapaan ulkomaantyötulon perusteella makseta vakuutetun sairausvakuutusmaksua.

Suomi on eräissä tilanteissa velvollinen korvaamaan toisessa Euroopan talousyhteisön maassa asuvan eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannukset senkin jälkeen, kun kyseinen henkilö ei enää kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Tyypillisessä tilanteessa toisessa Euroopan talousyhteisön maassa asuva henkilö saa eläkettä vain Suomesta. Vastaava tilanne voi syntyä joissakin tapauksissa myös silloin, kun henkilö saa Suomen lisäksi eläkettä yhdestä tai useammasta Euroopan talousyhteisön maasta. Jos henkilö ei tällöin saa eläkettä asuinmaastaan, hänen sairaanhoitonsa kustannuksista vastaa se maa, jossa hän on ollut pisimmän ajan vakuutettuna. Jos taas henkilö saa eläkettä myös asuinmaastaan, mutta hänellä ei ole siellä oikeutta sairaanhoitoon, hänen sairaanhoitonsa kustannuksista vastaa sellainen eläkettä maksava maa, jossa henkilöllä olisi asumisen perusteella oikeus sairaanhoitoon. Suomen velvollisuudesta korvata ulkomailla asuvan eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksia säädetään asetuksen 1408/71 27, 28 ja 28 a artiklassa.

Eläkkeensaaja osallistuu Suomen vastuulla olevien sairaanhoidon kustannusten rahoitukseen maksamalla Suomesta saamansa eläketulon perusteella veron ja vakuutetun sairausvakuutusmaksun niin kauan kun kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Kun eläkkeensaaja on asunut ulkomailla yli kolme kalenterivuotta, hänen eläkkeestään aletaan periä lähdeveroa, ja viimeistään siinä vaiheessa sairausvakuutusmaksun suorittaminen lakkaa.

Eräät verosopimukset estävät veron perimisen Suomesta saatujen yksityisen sektorin työeläkkeiden perusteella. Nämä verosopimukset koskevat lähdeveron lisäksi myös yleisesti verovelvolliselta Suomessa perittäviä veroja. Tällaisia Suomessa maksettavan veron perimisen estäviä

verosopimuksia on voimassa Euroopan talousalueen maista Espanjan, Ranskan ja Portugalin kanssa. Näissä tilanteissa Suomi on siten velvollinen vastaamaan ulkomailla asuvan eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista saamatta niistä vastiketta eläkkeen perusteella perittävän veron muodossa.

Verosopimukset eivät estä vakuutetun sairausvakuutusmaksun perimistä. Edellä mainittuihin verosopimusmaihin maksettavan eläkkeen perusteella on siten suoritettava vakuutetun sairausvakuutusmaksu niin kauan, kun eläkkeensaaja kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin ja on Suomessa yleisesti verovelvollinen. Rajoitetusti verovelvollinen yksityisen sektorin työeläkettä saava ei maksa Espanjassa, Ranskassa tai Portugalissa asuessaan Suomeen veroa eikä myöskään vakuutetun sairausvakuutusmaksua. Sama koskee myös yleisesti verovelvollista sen jälkeen, kun eläkkeensaaja ei enää kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Alankomaihin maksettavasta vapaaehtoisesta tai liikennevakuutukseen perustuvasta eläkkeestä peritään voimassa olevan verosopimuksen perusteella normaalia alempaa 20 prosentin suuruista lähdeveroa. Vastaavanlaisia verosopimuksia, joissa sovelletaan yleistä lähdeverokantaa alempaa veroprosenttia, Suomella on esimerkiksi Euroopan unionin jäseneksi pyrkivien Viron, Latvian ja Liettuan kanssa.

2.2. Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Työnantajan kansaneläkemaksu ja työnantajan sairausvakuutusmaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksuna. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/1963) 1 §:n 1 momentin mukaan maksut suoritetaan työntekijälle suoritettun ennakonpidätyksen alaisen palkan sekä tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettun ulkomaantyötulon rahana maksettavan osan perustella. Ensiksi mainitun lain 2 §:n mukaan työnantajan sosiaaliturvamaksu suoritetaan myös muun muassa rajoitetusti verovelvolliselle maksettavan palkan perusteella.

Ulkomaiset yritykset ovat velvolliset

suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksun, jos niillä on Suomessa kiinteä toimipaikka tai edustaja, joka maksaa työntekijän palkan Suomessa.

Kun suomalainen työnantaja lähettää työntekijän ulkomaisen emo- tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen tai sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa lähettävällä yrityksellä on määräysvaltaa, palkan maksava ulkomainen yritys ei ole velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua. Kuitenkin lähetetty työntekijä voi pysyä Suomen sosiaaliturvan piirissä useiden vuosien ajan.

Työnantajan sosiaaliturvamaksu suoritetaan tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettun verovapaan ulkomaantyötulon rahana maksettavan osan perusteella. Maksu suoritetaan kuitenkin vain niin kauan, kun työntekijä on Suomessa yleisesti verovelvollinen. Yksityisen työnantajan ulkomaille rajoitetusti verovelvolliselle maksama palkka ei ole Suomessa veronalaista. Tällä perusteella palkka ei ole Suomessa ennakonpidätyksen alaista palkkaa eikä myöskään lähdeveron alaista palkkaa, eikä tällaisen palkan perusteella ole nykyisin myöskään velvollisuutta suorittaa työnantajan sosiaaliturvamaksua.

2.3. Vakuutetun sairausvakuutusmaksusta vapauttaminen

Kunnalla on oikeus yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää vapautus paitsi kunnallisveron myös vakuutetun sairausvakuutusmaksun suorittamisesta. Sairausvakuutusmaksusta vapauttamisesta säädetään sairausvakuutuslain 38 §:ssä. Siinä säädetään myös veroviraston oikeudesta myöntää lykkäystä sairausvakuutusmaksun suorittamiseen. Vapautus voidaan myöntää verotuksen yhteydessä lopullisesti vahvistetun sairausvakuutusmaksun perusteella. Käytännössä vapautusta on yleensä haettu vain siltä osin, kuin lopullisesti vahvistettu sairausvakuutusmaksu ylittää ennakkoon perityn maksun.

Myönnettäessä vapautusta tai lykkäystä sairausvakuutusmaksusta noudatetaan soveltuvin osin, mitä verotusmenettelystä annetussa laissa (1558/1995, jäljempänä

verotusmenettelylaki) säädetään kunnallisveron huojennuksesta ja lykkäyksestä. Mainitun lain 88 §:n mukaan kunta voi myöntää vapautuksen kunnallisverosta, jos veronmaksajan veronmaksukyky on olennaisesti alentunut elatusvelvollisuuden, työttömyyden, sairauden tai muun erityisen syyn johdosta, jos verovelvollinen on kuollut ja veron periminen perillisiltä olisi ilmeisen kohtuutonta, jos verovelvollisen on katsottava erehtyneen verosäännösten sisällöstä tai jos veron periminen on muusta erityisestä syystä ilmeisen kohtuutonta. Kunta voi samoin perustein myöntää vapautuksen vakuutetun sairausvakuutusmaksusta.

Kunnat ovat käyttäneet sairausvakuutuslain 38 §:ssä säädettyä vapautusmahdollisuutta muun muassa myöntämällä yksittäistapauksissa Ruotsista palaaville eläkkeensaajille vapautuksen sairausvakuutusmaksusta. Maksusta vapauttamista on tällaisissa tapauksissa perusteltu sillä, että on katsottu kohtuuttomaksi periä vakuutetun sairausvakuutusmaksua myös Ruotsista saadun eläketulon perusteella. Ruotsissa ei eläkkeensaajilta peritä sairausvakuutusmaksua. Eläkkeensaajat ovat pitäneet Suomessa perittävää maksua yhtenä paluumuuton esteenä.

Kunnan voimassa oleva oikeus myöntää vapautus sairausvakuutusmaksusta on perustunut pitkälti käytännön syihin. Kunnalta haetaan usein samalla kertaa vapautusta sekä kunnallisverosta että sairausvakuutusmaksusta. Pääsääntöisesti kunnallisverosta vapauttamisella on vapautuksen hakijalle sairausvakuutusmaksusta vapauttamista suurempi merkitys. Kuitenkin tilanteessa, jossa henkilö saa valtaosan eläketulostaan ulkomailta eikä hänellä ole muuta ansiotuloa kuin pieni eläketulo Suomesta, kunnallisveroa ei peritä lainkaan tai jos veroa peritään, siitä vapauttamisella on varsin vähäinen taloudellinen merkitys itse hakijalle ja myöskin verotuoton saavalle kunnalle.

2.4. Sairausvakuutuksen päivärahan peruste

Sairausvakuutuslain sairaus- ja vanhempainpäiväraha sekä erityishoitoraha määräytyvät lain 16 §:n 1 momentin mukaan vakuutetun verotuksessa todettujen työtulojen perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan työtulolla tarkoitetaan työ- tai virkasuhteesta saatua palkkatuloa ja siihen verrattavaa henkilökohtaista tuloa sekä yrittäjien eläkelain (468/1969) ja maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista kunkin vuoden työtuloa. Jos vakuutetun työtulot välittömästi ennen päivärahaa ovat jatkuvasti olleet verotuksessa todettuja, työeläkeindeksillä tarkistettuja työtuloja olennaisesti suuremmat, päiväraha voidaan hakemuksesta laskea päivärahaa välittömästi edeltävien niin sanottujen kuuden kuukauden tulojen perusteella. Kun ulkomailla työskentelevän henkilön ulkomailla saamat palkkatulot ovat verovapaita Suomessa, päivärahan perusteena on käytetty verovapaan ulkomaantulon rahana maksettavaa osaa, joka otetaan huomioon myös sairausvakuutusmaksun perusteeksi pantavaa verotettavan tuloa yhteismäärää vahvistettaessa.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu

Tavoitteena on, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön piiriin kuuluvat henkilöt osallistuisivat vakuutetun sairausvakuutusmaksua maksamalla mahdollisimman kattavasti saamiensa etuuksien rahoitukseen. Samalla korostetaan maksettujen maksujen ja etuuksien välistä yhteyttä. Sairausvakuutusmaksu tulisi siten periä myös rajoitetusti verovelvollisilta palkansaajilta ja eläkkeensaajilta, jos nämä edelleen kuuluvat Suomen sosiaaliturvan piiriin. Myös sellaisten Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumattomien eläkkeensaajien, joiden sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta Suomi Euroopan yhteisön säännösten perusteella vastaa, tulisi osallistua kustannusten rahoitukseen

maksamalla veroa Suomeen tai maksamalla ainakin vakuutetun sairausvakuutusmaksun. Esityksessä ehdotetaan, että vakuutetun sairausvakuutusmaksu perittäisiin myös sellaisilta ulkomailla asuvilta eläkkeensaajilta, jotka eivät kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin, mutta joiden sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta Suomi Euroopan yhteisön säännösten perusteella vastaa. Maksu olisi saman suuruinen kuin yleisesti verovelvollisilta eläkkeensaajilta ja muilta vakuutetuilta perittävä maksu. Kansaneläkelaitoksella olisi ehdotuksen mukaan salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa eläkelaitoksille ja verohallinnolle sellaisten eläkkeensaajien henkilötiedot, joiden sairaanhoidon kustannuksista Suomi vastaa.

Sellaisilta eläkkeensaajilta, joilta peritään Suomesta maksetun eläketulon perusteella täysi, tällä hetkellä 35 prosentin suuruinen lähdevero, ei kuitenkaan perittäisi lähdeveron lisäksi sairausvakuutusmaksua. Tällaisten eläkkeensaajien maksurasitusta ei ole tarkoituksenmukaista lisätä. Verohallitus tilittäisi eläketulon perusteella maksettavasta 35 prosentin suuruisesta lähdeverosta eläkkeensaajien sairausvakuutusmaksua vastaavan osuuden Kansaneläkelaitokselle. Eläketulon perusteella lähdeveroa maksavat suorittaisivat siten täyden lähdeveron lisäksi erillistä vakuutetun sairausvakuutusmaksua vain mahdollisesti saamansa kansaneläkkeen tai perhe-eläkkeen perusteella. Maksu määrättäisiin myös silloin, kun eläketulon perusteella perittävä lähdevero on verosopimuksesta johtuen poikkeuksellisesti alle Suomessa eläkkeisiin yleisesti sovellettavan lähdeverokannan. Jos eläkkeensaaja on verosopimuksen nojalla kokonaan vapautettu lähdeverosta, hän olisi velvollinen suorittamaan sairausvakuutusmaksun.

Rajoitetusti verovelvollisen eläkkeensaajan sairausvakuutusmaksu määräytyisi hänelle Suomesta maksettavan eläkkeen perusteella. Eläkelaitos perisi vakuutetun sairausvakuutusmaksun samalla tavalla kuin mahdollisen lähdeveron ja tilittäisi molemmat samanaikaisesti verovirastolle. Ulkomailla työskentelevän rajoitetusti verovelvollisen palkansaajan

sairausvakuutusmaksun perusteeksi ehdotetaan sitä yksityisen sektorin työeläkelaeissa tarkoitettua vakuutuspalkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja työeläkevakuutusmaksun perusteena. Vakuutuspalkalla tarkoitetaan sitä palkkaa, mitä vastaavasta työstä Suomessa olisi maksettava. Tämä työntekijäin eläkelain (395/1961) 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 6 §:ssä tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkka korvaisi sairausvakuutusmaksun maksuperusteena rajoitetusti verovelvollisen ulkomailla saaman palkkatulon edellyttäen, että henkilön eläketurva on järjestetty jonkin mainitun eläkelain perusteella. Silloin kun Suomessa työskentelevä on rajoitetusti verovelvollinen, työntekijän sairausvakuutusmaksu määräytyisi lähdeverolain 4 §:ssä tarkoitettun palkan ja kyseisen lain 3 §:ssä tarkoitettun korvauksen perusteella.

Maksujärjestelmän yhtenäistämiseksi ehdotetaan, että myös yleisesti verovelvolliset, tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa saavat työntekijät maksaisivat sairausvakuutusmaksun edellä mainituissa yksityisen sektorin työeläkelaeissa tarkoitettun vakuutuspalkan perusteella, jos työntekijöiden eläketurva perustuu johonkin kyseisistä eläkelaeista. Maksuvelvollisuus olisi riippumaton siitä, minkä ajankohdan mukaiseen tuloverolain 77 §:n säännökseen ulkomaantyötulon verovapaus perustuu.

Verovapaan ulkomaantyötulon perustella ei toimiteta ennakonpidätystä veron eikä myöskään vakuutetun sairausvakuutusmaksun osalta. Jotta verovapaata ulkomaantyötuloa saavat eivät joutuisi yhdellä kertaa jälkikäteen suorittamaan edelliseltä vuodelta ulkomaantyöskentelyn perusteella määräytyviä sairausvakuutusmaksuja, ehdotetaan, että suomalainen lähettävä työnantaja toimittaisi sairausvakuutusmaksua varten ennakonpidätyksen mainitun vakuutuspalkan perusteella, mikä on myös

työntekijäin eläkemaksun sekä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena. Tämä myös yksinkertaistaisi yritysten maksumenettelyä ulkomailla työskentelevien osalta. Lähettävä työnantaja vastaisi ennakonpidätyksen toimittamisesta kuitenkin vain silloin, kun suomalainen työnantaja tosiasiallisesti maksaa palkan lähettämälleen työntekijälle. Suomalainen lähettävä työnantaja perisi sairausvakuutusmaksun vastaavasti myös silloin, kun työntekijä on rajoitetusti verovelvollinen.

Ulkomailla asuvien palkansaajien ja eläkkeensaajien lisäksi myöskään eräät muut henkilöt eivät suorita vakuutetun sairausvakuutusmaksua silloin, kun he ovat rajoitetusti verovelvollisia. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi ulkomailla asuvat opiskelijat ja työntekijöiden perheenjäsenet, jotka voivat pysyä Suomen sosiaaliturvalainsäädännön piirissä yli kolmen vuoden ajan. Rajoitetusti verovelvollisina opiskelijat ja perheenjäsenet suorittavat verotettavien opintotuki- ja päivärahatulojen sekä muiden verotettavien ansiotulojen perusteella Suomeen 35 prosentin suuruisen lähdeveron. Sen määrä voi usein ylittää sen veron määrän, mikä heille mainittujen etuuksien perusteella määrättäisiin Suomessa yleisesti verovelvollisina. Euroopan yhteisön piirissä on käynnissä työ sen selvittämiseksi, minkä periaatteiden mukaisesti opiskelijoiden ja perheenjäsenien sosiaaliturvan tulisi määräytyä. Ennen tämän työn valmistumista ei ole tarkoituksenmukaista ehdottaa muutoksia heidän sairausvakuutusmaksunsa määräytymistä koskeviin säännöksiin.

3.2. Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Myös työnantajan sosiaaliturvamaksun osalta tavoitteena on parantaa sosiaaliturvan rahoittamiseksi kerättävien maksujen kattavuutta. Sen ohella tavoitteena on pyrkiä keventämään yritysten palkkahallintoa ulkomailla työskentelevien osalta yhtenäistämällä lakisääteisten työnantajamaksujen maksuperusteita.

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan työnantajan velvollisuus maksaa

työnantajan sosiaaliturvamaksu koskee vain aikaa, jolloin työntekijä kuuluu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin. Työntekijän ulkomaille lähettävän työnantajan maksuvelvollisuus päättyy, kun työntekijä siirtyy työskentelymaahan sosiaaliturvan piiriin. Myös ulkomainen työnantaja olisi velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksun, jos työ on tehty Suomessa ja työntekijä kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Työnantajan sosiaaliturvamaksujen periminen ulkomaiselta työnantajalta ei ole aina mahdollista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lähettävä suomalainen työnantaja olisi velvollinen suorittamaan Suomeen työnantajan sosiaaliturvamaksun palkan maksavan ulkomaisen työnantajan puolesta. Ehdotettu maksuvelvollisuus koskisi tilanteita, joissa suomalainen työnantaja lähettää työntekijän samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan ulkomaisen emon-, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen tai sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa.

Työnantajan sosiaaliturvamaksun uudeksi maksuperusteeksi ehdotetaan sitä yksityisen sektorin työeläkelaeissa tarkoitettua vakuutuspalkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena ja josta työntekijä edellä mainitulla tavoin maksaisi sairausvakuutusmaksun. Maksuperuste olisi sama kuin työnantajan suorittamassa työeläkevakuutusmaksussa, tapaturmavakuutusmaksussa ja työttömyysvakuutusmaksussa tällä hetkellä. Työnantajan kannalta maksujen suorittamisvelvollisuus yksinkertaistuisi, kun kaikki edellä mainitut maksut voitaisiin suorittaa saman vakuutuspalkkakäsittelyn perusteella.

Vakuutuspalkka korvaisi maksuperusteena tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulon rahana maksettavan osan sekä lähdeverolain mukaisen palkan silloin, kun ulkomailla työskentelevä vakuutetaan yksityisen sektorin työeläkelakien mukaan. Verohallinto saisi salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä eläketurvakeskukselta ja

eläkelaitoksilta tiedot, joita se tarvitsee työnantajan sosiaaliturvamaksun samoin kuin vakuutetun sairausvakuutusmaksun määrittämistä ja perimistä varten.

3.3. Vakuutetun sairausvakuutusmaksusta vapauttaminen

Mahdollisuus vapauttaa Suomessa asuva vakuutettu sairausvakuutusmaksusta ehdotetaan vähämerkityksisenä kokonaan poistettavaksi. Kunnat ovat tehneet päätöksiä sairausvakuutusmaksusta vapauttamisesta vähän, vuonna 2001 yhteensä noin 300, joista vajaassa puolessa hakemus on hylätty. Luku sisältää kaikki kunnan tekemät maksuvapautuspäätökset, myös muiden kuin eläkkeensaajien hakemat maksuvapautukset. Kunta voisi edelleen myöntää vapautuksen kunnallisveron maksamisesta, millä olisi vakuutetuille useimmissa tapauksissa suurempi taloudellinen merkitys. Samoin laissa säilyisi edelleen veroviraston mahdollisuus lykätä sairausvakuutusmaksun suorittamista.

Sellaisissa tapauksissa, joissa ulkomaille muuttanut ja Suomen sosiaaliturvan piirin ulkopuolelle siirtynyt eläkkeensaaja olisi ehdotuksen mukaan edelleen velvollinen suorittamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun, myöskään Kansaneläkelaitos ei tulisi jatkossa antamaan vapautusta sairausvakuutusmaksun suorittamisesta. Käytännössä tämä koskisi Suomesta toiseen Euroopan talousyhteisön maahan muuttaneita eläkkeensaajia, jotka saavat eläkettä vain Suomesta.

3.4. Sairausvakuutuksen päivärahan peruste

Jotta sairausvakuutuslain mukaan vakuutetulta perittävät maksut ja hänelle maksettavat etuudet määräytyisivät saman perusteen mukaisesti, ehdotetaan, että vakuutuspalkkaa käytettäisiin ulkomaantyöskentelyyn liittyen myös sairausvakuutuksen päivärahan perusteena. Vakuutuspalkka rinnastettaisiin sairausvakuutuslain 16 §:ssä muihin työtuloihin ja sitä käsiteltäisiin ulkomaan

työskentelyn ajalta samalla tavalla kuin esimerkiksi yrittäjien eläkelain tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaista työtuloa käsitellään yritystoiminnan osalta. Sairausvakuutuslain mukaisten päivärahojen lisäksi vakuutuslainsäädännön lakiviittauksen kautta käytettäväksi myös kuntoutusrahalain (611/1991) mukaiseen kuntoutusrahaan.

4. Esityksen vaikutukset

Esitysten taloudellisten vaikutusten arvioiden pohjana on käytetty Kansaneläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen tilastoja vakuuttamispäätöksistä sekä ulkomailla asuvista ja vakuutetuista henkilöistä. Tarkkoja tietoja esimerkiksi ulkomailla työskentelevien, verovapaata tuloa saavien tai rajoitetusti verovelvollisten henkilöiden määrästä ei kuitenkaan ole.

Ulkomailla työskenteleviä rajoitetusti verovelvollisia henkilöitä arvioidaan olevan noin 2 500. Vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sosiaaliturvamaksun periminen heiltä lisäisi Kansaneläkelaitoksen saamia maksutuottoja arviolta 5 miljoonaa euroa vuodessa. Siitä vakuutetun sairausvakuutusmaksun osuus olisi noin 2 miljoonaa euroa. Niin sanotun vanhan kuuden kuukauden säännön perusteella verovapaan ulkomaantyötulon tuleminen maksuvelvollisuuden piiriin lisäisi Kansaneläkelaitoksen saamia maksutuottoja arviolta 0,5 miljoonaa euroa vuodessa. Suomessa alle kuuden kuukauden ajan rajoitetusti verovelvollisina työskentelevien ja rajoitetusti verovelvollisten rajatyöntekijöiden arvioidaan uusina sairausvakuutusmaksun maksuvelvollisina lisäävän Kansaneläkelaitoksen maksutuottoja yhteensä noin 1 miljoonalla eurolla vuodessa. Työnantajan sosiaaliturvamaksun periminen suomalaiselta työnantajalta ulkomaisen konserniyhtiön puolesta lisäisi työnantajan sosiaaliturvamaksun tuottoja vuositasolla arviolta noin 4 miljoonaa euroa vuodessa. Konserniyhtiöiden palveluksessa arvioidaan työskentelevän ulkomailla noin 3 000 henkilöä.

Eläkkeensaajien sairausvakuutusmaksun maksuperusteiden laajentamisen koskemaan myös ulkomailla asuvia eläkkeensaajia, jotka

eivät kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin, mutta joiden sairaanhoidon kustannuksista Suomi vastaa, arvioidaan koskevan tällä hetkellä noin 2 500 ulkomailla, pääosin Espanjassa asuvaa eläkkeensaajaa. Ulkomaille vuosittain muuttavien eläkkeensaajien lukumäärän oletetaan kuitenkin kasvavan. Maksuperusteiden muutoksen arvioidaan lisäävän Kansaneläkelaitoksen saamia maksutuottoja noin 1 miljoonalla eurolla vuodessa.

Uusi vakuutuslainsäädäntö työnantajan sosiaaliturvamaksun ja vakuutetun sairausvakuutusmaksun perusteena vähentäisi jossain määrin Kansaneläkelaitoksen maksutuottoja, jotka kertyvät verovapaata ulkomaantyötuloa saavilta. Sairaus- ja vanhempainpäivärahamenoihin esityksellä on vain vähäisiä vaikutuksia.

Maksuvapautuksen poistamista koskevan ehdotuksen vaikutus Kansaneläkelaitoksen saamiin maksutuottoihin on vähäinen. Myönteisiä päätöksiä vakuutetun sairausvakuutusmaksusta vapauttamisesta on tehty kunnissa vain 150—200 kappaletta vuodessa. Kunnissa tehtävien vapautuspäätösten kokonaisuus vähenee, kun vapautusta voisi jatkossa myöntää vain kunnallisverosta.

Yhteensä maksuperusteisiin ehdotettujen muutosten arvioidaan lisäävän vakuutetun sairausvakuutusmaksuina kertyviä tuottoja noin 4 miljoonaa euroa ja työnantajan sosiaaliturvamaksuina kertyviä tuottoja noin 7,5 miljoonaa euroa vuodessa. Työnantajan sosiaaliturvamaksun tuoton lisäyksestä arvioidaan 4,5 miljoonaa euroa kohdistuiksi kansaneläkerahastoon ja loput noin 3 miljoonaa euroa sairausvakuutusrahastoon. Vuonna 2004 maksutuottoja arvioidaan kertyvän runsas 90 prosenttia edellä esitetystä, sillä maksut tilitetään Kansaneläkelaitokselle kuukauden viiveellä. Lisäksi osa vuoden 2004 maksuista tilitettäisiin Kansaneläkelaitokselle vasta vuoden 2005 puolella, koska kaikki vakuutetun maksut eivät olisi ennakkoperinnän piirissä.

Ehdotusten toteuttaminen aiheuttaa muutosvaiheessa lisätyötä erityisesti verohallinnossa, Kansaneläkelaitoksessa ja

eläkelaitoksissa. Maksujen perusteisiin ehdotetut muutokset edellyttävät muutoksia Kansaneläkelaitoksen, eläkelaitosten ja verohallinnon tietokantoihin, lomakkeisiin ja julkaisuihin. Verohallinto tarvitsee uusina tietoina esimerkiksi tiedot ulkomailla työskentelevien vakuutuslaskusta ja vakuutuslaskaan oikeutetuista sekä sellaisista rajoitetusti verovelvollisista eläkkeensaajista, joiden sairaanhoidon kustannuksista Suomi vastaa. Ehdotuksilla ei kuitenkaan arvioida olevan pysyviä henkilöstö- tai organisaatiovaikutuksia. Maksuperusteiden muutoksilla pyritään siihen, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt osallistuisivat sosiaaliturvansa rahoittamiseen, vaikka he asuvat ulkomailla. Merkittävimpiä uusia ryhmiä, jotka alkaisivat maksaa vakuutetun sairausvakuutusmaksua, olisivat ulkomailla ja Suomessa työskentelevät rajoitetusti verovelvolliset sekä sellaiset ulkomailla asuvat rajoitetusti verovelvolliset eläkkeensaajat, joiden sairaanhoidon kustannuksista Suomi vastaa ja jotka eivät maksa Suomeen lähdeveroa. Yhdenvertaisuusperiaate toteutuisi myös verovapaata ulkomaantyötuloa saavien keskuudessa, kun myös niin sanotun vanhan kuuden kuukauden säännön perusteella verovapauden saaneet työntekijät alkaisivat maksaa vakuutetun sairausvakuutusmaksua. Henkilöt, jotka ovat saaneet vapautuksen sairausvakuutusmaksun suorittamisesta, joutuvat hakemaan maksuhelpotusta muuta kautta kuten hakemalla vapautusta kunnallisveroon tai pyytämällä verovirastolta sairausvakuutusmaksun suorittamiseen lykkäystä. Joissain yksittäistapauksissa kunnat voisivat sairausvakuutusmaksun vapautusmahdollisuuden poistumisen johdosta joutua myöntämään maksuvapautuksen sijaan toimeentulotukea. Vakuutuslaskukäsitteen ottaminen muiden työnantajamaksujen lisäksi työnantajan sosiaaliturvamaksun ja myös vakuutetun sairausvakuutusmaksun perusteeksi yksinkertaistaisi yrityksissä tilannetta ulkomaantyön palkkahallinnon kannalta.

5. Asian valmistelu

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta totesi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 255/1998 vp) johdosta antamansa mietinnön (StVM 29/1998 vp) perusteluissa, että se pitää tärkeänä, että hallituksen esityksen perusteluissa mainittu selvitys sosiaaliturvan rahoitukseen osallistumisesta tehdään kiireellisesti ja viimeistään vuonna 1999. Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 1999 asettaman SOLMU II-työryhmän tehtävänä oli selvittää sosiaaliturvamaksujen kattavuutta asumiseen perustuvan sosiaaliturvan soveltamisesta annetun lain soveltamistilanteissa. Tavoitteena oli, että kaikki Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piirissä olevat osallistuisivat yhtäläisesti sosiaaliturvan rahoitukseen. Työryhmän mietintö (sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 2000:16) julkistettiin marraskuussa 2000. Työryhmän ehdotuksista antoivat lausunnon valtiovarainministeriö, työministeriö, Verohallitus, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, Työeläkevakuuttajat TELA, Suomen Kuntaliitto, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, AKAVA ry, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Palvelutyönantajat ry, Suomen Yrittäjät, Suomi-Seura ry ja Pohjanmaan paluumuuttajat ry. Lausunnoista on sosiaali- ja terveysministeriössä tehty yhteenveto. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on pyritty ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon esitystä valmisteltaessa. Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä edellä mainitun työryhmän ehdotusten ja niistä saatujen lausuntojen pohjalta. Jatkovalmistelussa ovat olleet mukana valtiovarainministeriön, Verohallituksen, Kansaneläkelaitoksen, Eläketurvakeskuksen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton edustajat. Jatkovalmistelun yhteydessä on kuultu myös muiden työmarkkinajärjestöjen edustajia ja tietosuoja-valtuutettua.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Vuoden 2003 talousarvioesitykseen liittyen eduskunnalle on annettu erikseen esitys laiksi vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan

sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 143/2002 vp). Esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti muutettavaksi mainitun lain 4 §:ää, jossa säädetään työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Sairausvakuutuslaki

16 §. Pykälän 2 momentissa säädetään sairausvakuutuksen päivärahan perusteena olevasta työtulosta. Työtulon käsitettä ehdotetaan muutettavaksi siten, että työtulona otetaan ulkomaantyössä huomioon myös työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 6 §:ssä ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu vakuutuslasku, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena. Vakuutuslaskulla tarkoitetaan sellaista palkkaa ulkomaantyöstä, jota vastaavasta työstä Suomessa maksettaisiin. Kansaneläkelaitos saisi 16 §:n 1 momentin mukaisesti päivärahan perusteena käytettävää vakuutuslaskua koskevat tiedot verohallinnolta, joka saa tiedot työnantajan veroilmoituksista. Niin sanottuna kuuden kuukauden tulona käytettävästä vakuutuslaskusta vakuutetun tulisi itse esittää selvitys.

Pykälän 5 momentissa säädetään, mitä tulonhankkimismenoja päivärahan perusteeksi otettavasta tulosta vähennetään. Työ- tai virkasuhteessa saadusta palkkatulosta vähennetään tuloverolain 93—95 §:ssä tarkoitettut tulonhankkimismenot. Tulonhankkimismenojen yksityiskohtainen selvittäminen olisi käytännössä varsin vaikeaa, kun henkilö työskentelee ulkomailla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 2 momentissa tarkoitettu vakuutuslasku saisi tulonhankkimismenoina vähentää vain tuloverolain 95 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tulonhankkimisvähennyksen, jonka suuruus on 460 euroa vuonna 2002.

32 a §. Pykälä on uusi. Pykälän 1

momentissa ehdotetaan, että sairausvakuutusmaksun maksuvelvollisuus koskisi myös sellaisia toiseen Euroopan talousalueen maahan asumaan muuttaneita eläkkeensaajia, jotka eivät enää kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin, mutta joiden sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta Suomi asetuksen 1408/71 säännösten perusteella vastaa.

Eläkkeensaajien laajennettu maksuvelvollisuus koskisi rajoitetusti verovelvollisten lisäksi myös tilannetta, jossa toiseen Euroopan talousalueen maahan muuttanut, mutta vielä Suomessa verotuksen niin sanotun kolmen vuoden säännön perusteella asuva eläkkeensaaja on hankkinut Kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, että hän ei enää kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Jos Suomi vastaa tällaisen eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista, hän olisi ehdotuksen mukaan todistuksesta huolimatta velvollinen suorittamaan sairausvakuutusmaksun.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että rajoitetusti verovelvollinen eläkkeensaaja ei olisi velvollinen suorittamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksua silloin, kun eläkkeensaaja maksaa eläkkeestään lähdeveron sen suuruisena kuin lähdeverolain 7 §:ssä säädetään. Se, joutuuko henkilö maksamaan sairausvakuutusmaksua, ratkaistaisiin maksettavan lähdeveron suuruuden perusteella kunkin eläkkeen osalta erikseen. Maksusta vapautettaisiin myös sellaiset täyttä lähdeveroa maksavat eläkkeensaajat, jotka poikkeuksellisesti edelleen kuuluvat Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Eläkkeen perusteella suoritettavan lähdeveron suuruus on tällä hetkellä 35 prosenttia. Jos rajoitetusti verovelvollinen eläkkeensaaja esimerkiksi verosopimuksen perusteella maksaa eläkkeestään tätä

pienempää lähdeveroa, häneltä perittäisiin sairausvakuutusmaksu edellyttäen, että maksun ja lähdeveron yhteismäärä ei ylitä lähdeverolaissa säädettyä lähdeveron määrää. Silloin kun eläketulosta ei lain tai verosopimuksen nojalla peritä lainkaan lähdeveroa, vakuutetun sairausvakuutusmaksu olisi aina suoritettava. Eläkkeitä, joista ei peritä lainkaan lähdeveroa, ovat kansaneläke ja yleinen perhe-eläke, Suomesta Espanjaan, Portugaliin ja Ranskaan maksettavat yksityisen sektorin työeläkkeet sekä useimpiin maihin maksettavat, sosiaaliturvalainsäädäntöön perustumattomat eläkkeet. Jos Espanjassa asuva rajoitetusti verovelvollinen eläkkeensaaja saa Suomesta esimerkiksi valtion eläkettä ja kansaneläkettä, hän maksaa tällä hetkellä valtion eläkkeestä 35 prosenttia suuruisen lähdeveron, mutta ei kummankaan eläkkeen perusteella sairausvakuutusmaksua. Ehdotuksen mukaan eläkkeensaaja maksaisi sairausvakuutusmaksun vain kansaneläkkeen perusteella, josta hän ei maksa lähdeveroa. Jos eläkkeensaaja saisi esimerkkitapauksessa Suomesta valtion eläkkeen sijasta yksityisen sektorin työeläkettä, josta Espanjassa asuvalta ei peritä Suomeen lähdeveroa, hän maksaisi sairausvakuutusmaksun sekä kansaneläkkeen että työeläkkeen perusteella. 33 a §. Pykälä on uusi. Sen 1 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 33 §:n 2 momentissa säädettyyn verovapaata ulkomaantyötuloa saavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun maksuperusteeseen. Tilanteessa, jossa ulkomailla työskentelevän henkilön työeläketurva on Suomessa järjestetty joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti työntekijäin eläkelain 1 c §:n, lyhytaikaisissa työsuhhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 a §:n tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 1 a §:n perusteella, vakuutetun sairausvakuutusmaksun määräytymisperusteena ehdotetaan käytettäväksi mainituissa eläkelaeissa tarkoitettua vakuutuspalkkaa. Uutta maksuperustetta sovellettaisiin myös silloin, kun mainittujen eläkelakien mukaan eläketurvan ansaitseva vakuutettu työskentelee ulkomailla muutoin kuin

lähetettynä työntekijänä. Vakuutuspalkkaa käytettäisiin sairausvakuutusmaksun perusteena ulkomailla tehdystä työstä tosiasiallisesti maksetun verovapaan palkan sijasta.

Silloin, kun tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötuloa saavan henkilön eläketurva ei ole edellä mainittujen eläkelakien mukaan järjestetty, sairausvakuutusmaksun perusteena olisi 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu verovapaan ulkomaantyötulon rahana maksettava osa. Jos henkilö esimerkiksi lähtee alle vuoden ajaksi ulkomaisen työnantajan palvelukseen muuhun kuin Euroopan talousalueen maahan tai sosiaaliturvasopimusmaahan, hänen työeläketurvansa järjestetään työskentelymaassa. Henkilö säilyy kuitenkin Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piirissä ja häneltä perittävä sairausvakuutusmaksu määräytyisi verovapaan ulkomaantyötulon rahana maksettavan osan perusteella.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että 1 momentissa mainittujen eläkelakien mukaista vakuutuspalkkaa käytettäisiin vakuutetun sairausvakuutusmaksun perusteena myös silloin, kun ulkomailla työskentelevä vakuutettu on rajoitetusti verovelvollinen ja hänen eläketurvansa on järjestetty jonkin edellä mainitun eläkelain perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädetään tilanteesta, jossa henkilö työskentelee Suomessa rajoitetusti verovelvollisena. Tällaisessa tapauksessa sovellettavaksi uudeksi sairausvakuutusmaksun maksuperusteeksi ehdotetaan lähdeverolain 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa tai, jos henkilö on esiintyvä taiteilija, lähdeverolain 3 §:ssä tarkoitettua henkilökohtaiseen toimintaan perustuvaa korvausta. Maksuvelvollisuus koskisi alle kuuden kuukauden ajaksi Suomeen muusta Euroopan talousalueen maasta tai sosiaaliturvasopimusmaasta työskentelemään tulevaa työntekijää, jonka työnantaja on suomalainen. Säännöstä sovellettaisiin myös niin sanottuihin rajatyöntekijöihin, jotka asuvat Ruotsissa tai Norjassa, mutta jotka työskentelevät Suomessa suomalaisen työnantajan palveluksessa. Tällaiset rajatyöntekijät ovat Suomessa rajoitetusti verovelvollisia ja kuuluvat Suomen

sosiaaliturvan piiriin. Maksuperuste olisi sama kuin voimassa olevan lain mukaan työnantajan sosiaaliturvamaksussa.

34 §. Aikaisemmin kumotun 34 §:n tilalle ehdotetaan säädettäväksi uusi 34 §. Sen 1 momentissa säädettäisiin ulkomailla asuvan eläkkeensaajan sairausvakuutusmaksun maksuperusteesta. Säännöstä sovellettaisiin ulkomailla asuvaan rajoitetusti verovelvolliseen eläkkeensaajaan. Tällaisen eläkkeensaajan sairausvakuutusmaksu määräytyisi ja maksu suoritettaisiin eläkkeensaajalle Suomesta maksettavan eläkkeen perusteella. Maksun perusteena olisi eläkelaitoksen maksama kokonaiseläke, josta ei tehdä eläketulovähennystä eikä muitakaan yleisesti verovelvollisen verotuksessa hyväksyttäviä vähennyksiä. Yleisesti verovelvollisen ulkomailla asuvan eläkkeensaajan sairausvakuutusmaksu määräytyisi edelleen kunnallisverotuksessa verotettavan eläke- ja muun ansiotulon perusteella.

Pykälän 2 momentin mukaan eläkelaitos perisi rajoitetusti verovelvolliselle eläkkeensaajalle maksamansa eläkkeen perusteella sairausvakuutusmaksun. Maksun perustella ei tehtäisi ennakkoperintälain mukaista ennakonpidätystä, vaan eläkelaitos perisi sairausvakuutusmaksun lopullisena maksuna ja tilittäisi sen edelleen verovirastolle. Maksun perimisessä noudatettaisiin vastaavasti, mitä lähdeverolaissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Verohallituksen velvollisuudesta tilittää osa lähdeveron tuotosta Kansaneläkelaitokselle. Tilitettäväksi ehdotetaan sairausvakuutusmaksua vastaava osa täyttä, tällä hetkellä 35 prosentin suuruista lähdeveroa suoritettavien eläkkeensaajien lähdeveron tuotosta. Tilitettävä osuus laskettaisiin sellaisten täyttä lähdeveroa maksavien eläkkeensaajien eläketulon perusteella, jotka olisivat velvollisia maksamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tilitettävän osuuden tilitysmenettelystä.

37 §. Aikaisemmin kumotun 37 §:n tilalle ehdotetaan säädettäväksi uusi 37 §. Pykälän

1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin niistä tiedoista, joita Kansaneläkelaitoksella olisi salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa. Kansaneläkelaitos voisi antaa eläkelaitoksille ja verohallinnolle tiedot 32 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen eläkkeensaajien nimistä, henkilötunnuksista ja muista yksilöintitiedoista kuten osoitteista. Tiedot voitaisiin siten antaa sellaisista eläkkeensaajista, jotka eivät ole Suomessa vakuutettuja, mutta joiden sairaanhoidon kustannuksista Suomi Euroopan yhteisön säännösten perusteella vastaa. Eläkelaitokset ja verohallinto tarvitsevat mainittuja tietoja voidakseen periä ja tilittää edelleen kyseisten eläkkeensaajien sairausvakuutusmaksun.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan, että Kansaneläkelaitos voisi antaa verohallinnolle henkilötiedot sellaisista henkilöistä, jotka Kansaneläkelaitoksen soveltamisalain 7 §:n nojalla tekemän päätöksen perusteella kuuluvat Suomen sosiaaliturvan piiriin. Eläketurvakeskus ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voisivat vastaavasti luovuttaa verohallinnolle tiedot henkilöistä, joille ne ovat asetuksen 1408/71 säännösten tai sosiaaliturvasopimusten määräysten perusteella antaneet päätöksen Suomen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta. Luovutettavat tiedot olisivat henkilön nimi ja henkilötunnus. Tietojen perustella verohallinto voisi valvoa lähetettyjen työntekijöiden osalta vakuutetun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suorittamista.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen oikeudesta antaa verohallinnolle ulkomailla työskentelevien sairausvakuutusmaksujen määräämistä ja perimistä varten tiedot työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 6 §:ssä ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuista palkoista.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus ilman asianomaisen suostumusta antaa verohallinnolle teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen

ulkomailla asuvien eläkkeensaajien henkilötiedot samoin kuin tiedot 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista henkilöistä, jotka ovat saaneet Kansaneläkelaitoksen päätöksen Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumisesta. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista verohallinnon on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että verohallinnolla olisi oikeus saada työnantajalta tiedot 33 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen palkkojen eli vakuutuspalkkojen määristä sekä tällaista palkkaa saavista työntekijöistä. Ilmoitusvelvollisuus koskisi sellaista suomalaista lähettävää työnantajaa, joka maksaa lähetetylle työntekijälle palkan tai joka lähettää työntekijän samaan konserniin kuluvan ulkomaisen yrityksen palvelukseen. Työnantaja antaisi tiedot verovirastolle vuosi-ilmoituksella, jonka kaavan Verohallitus vahvistaa.

38 § Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei kunta voisi enää vapauttaa vakuutettua sairausvakuutusmaksun suorittamisesta. Vapautusmahdollisuutta ei olisi muullakaan viranomaisella. Verovirastolle jäisi kuitenkin edelleen voimassa olevan lain mukainen mahdollisuus myöntää lykkäystä sairausvakuutusmaksun suorittamiseen. Maksun lykkäämisen perusteista ja noudatettavasta menettelystä säädetään tarkemmin verotusmenettelylaissa. Tältä osin ei säännökseen ehdoteta muutoksia.

41 §. Pykälässä säädetään vakuutetun sairausvakuutusmaksun ennakonpidätyksestä. Ennakonpidätyksessä sovelletaan enakkoperintälain (1118/1996) säännöksiä. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi vanhentunut viittaus vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksuun.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Siinä ehdotetaan säädettäväksi suomalaisen työnantajan velvollisuudesta toimittaa ennakonpidätys vakuutetun sairausvakuutusmaksun suorittamiseksi silloin, kun ulkomaille lähetetty työntekijä saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa ja

sairausvakuutusmaksun perusteena on 33 a §:n 1 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksu. Työnantaja toimittaisi vakuutusmaksun perusteella sairausvakuutusmaksun ennakonpidätyksen. Työnantaja tilittäisi pidätetyt maksut kuukausittain verovirastolle, joka tilittäisi ne normaalisti kuukausittain Kansaneläkelaitokselle.

Suomalainen työnantaja vastaisi ennakonpidätyksen toimittamisesta niin kauan kuin lähetetty työntekijä kuuluu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin. Suomalaisen työnantajan pidätysvelvollisuus koskisi kuitenkin vain tilannetta, jossa se maksaa lähettämälleen työntekijälle palkan. Työnantajan ennakonpidätysvelvollisuutta ei siten olisi, jos suomalainen työnantaja lähettää työntekijän esimerkiksi ulkomaisen emon-, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen, ja tämä ulkomainen yritys maksaa työntekijälle palkan. Tällöin työntekijä vastaisi edelleen itse sairausvakuutusmaksunsa suorittamisesta. Kun työnantaja ei tee ennakonpidätystä, työntekijä suorittaisi maksut jälkikäteen yhdellä kertaa jäännösverona verotuksen vahvistamisen jälkeen, jollei hän itse suorita maksua esimerkiksi ennakontäydennysmaksuna veroviranomaiselle.

Pykälään lisättävässä uudessa 3 momentissa säädettäisiin vastaavasti työnantajan velvollisuudesta periä sairausvakuutusmaksu ulkomailta työskentelevältä rajoitetusti verovelvolliselta työntekijältä. Suomalainen lähettävä työnantaja olisi ehdotuksen mukaan velvollinen perimään sairausvakuutusmaksun, jos lähettävä työnantaja maksaa työntekijälle palkan ja jos sairausvakuutusmaksu määräytyy vakuutusmaksun perusteella 33 a §:n 2 momentin mukaisesti. Maksun perimisessä noudatettaisiin, mitä lähdeverolaissa säädetään lähdeveron perimisestä. Työnantajan kannalta maksu perittäisiin kuten ennakonpidätyksen yhteydessäkin kuukausittain ja tilittäisiin veroviranomaiselle.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Se koskisi tilannetta, jossa työnantaja ei 3 momentin mukaisesti peri

ulkomailla työskentelevältä rajoitetusti verovelvolliselta vakuutetun sairausvakuutusmaksua. Säännöstä sovellettaisiin esimerkiksi silloin, kun ulkomainen konserniyhtiö maksaa lähetetyn työntekijän palkan. Vakuutettu olisi tällaisessa tilanteessa velvollinen itse suorittamaan sairausvakuutusmaksun. Maksun määräämisessä noudatettaisiin lähdeverolain 3 luvussa tarkoitettua menettelyä.

Ehdotetussa uudessa 5 momentissa säädetään sairausvakuutusmaksun perimisestä silloin, kun Suomessa työskentelevä henkilö on rajoitetusti verovelvollinen. Palkan maksava työnantaja on velvollinen perimään sairausvakuutusmaksun siten kuin lähdeverolaissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vakuutetun sairausvakuutusmaksuihin, jotka suoritetaan vuodelta 2004.

Hakemukset vakuutetun sairausvakuutusmaksusta vapauttamisesta, jotka koskevat vuodelta 2002 tai aikaisemmilta vuosilta maksuunpantuja sairausvakuutusmaksuja, käsiteltäisiin tämän lain voimaantullessa voimassa olevan lain 38 §:n mukaisesti. Kunta voisi siten vapauttaa vakuutetun vuodelta 2002 tai sitä ennen vahvistetun sairausvakuutusmaksun suorittamisesta, jos vapauttamiseen on olemassa verotusmenettelylain 88 §:ssä tarkoitettut edellytykset.

Sairausvakuutuksen päivärahan perusteena käytetään työtuloja, jotka on todettu työkyvyttömyyden tai päivärahaoikeuden alkamista edeltäneenä vuonna toimitetussa verotuksessa. Näin ollen vuoden 2004 tietoja käytetään silloin, kun työkyvyttömyys tai oikeus etuuteen alkaa vuonna 2006. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vakuutuspalkkaa käytettäisiin sairausvakuutuksen päivärahojen perusteena ensimmäisen kerran, kun työkyvyttömyys tai oikeus etuuteen alkaa 1 päivänä tammikuuta 2006 tai sen jälkeen.

1.2. Laki sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Säännöksen 3 momentissa säädetään, että vakuutetun sairausvakuutusmaksua ei määrätä verovapaan ulkomaantyötulon perusteella silloin, kun verovapaus perustuu tuloverolain 77 §:n säännökseen sellaisena kuin se oli voimassa vuoden 1995 aikana. Vuonna 1995 voimassa olleen niin sanotun vanhan kuuden kuukauden säännön voimassaoloa on vuosittain annetuilla säännöksillä jatkettu, viimeksi tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetulla lailla (1242/2001). Hallitus on antanut esityksen laeiksi tuloverolain muuttamisesta sekä tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (HE 122/2002 vp), jolla mainitun tuloverolain säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2003 loppuun. Koska ei ole tarkoitus, että Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat Venäjällä työskentelevät rakennusmiehet välttyisivät jatkossakin tämän vanhan kuuden kuukauden säännön perusteella suorittamasta vakuutetun sairausvakuutusmaksua, ehdotetaan, että voimaantulosäännöksen 3 momentti kumotaan.

1.3. Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta

1 §. Pykälän 1 momentissa säädetään työnantajan velvollisuudesta suorittaa sairausvakuutuslaissa säädetty työnantajan sairausvakuutusmaksu ja kansaneläkelaiissa säädetty työnantajan kansaneläkemaksu, jotka suoritetaan 2 momentin mukaan työnantajan sosiaaliturvamaksuna. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan työnantaja ei ole velvollinen maksamaan mainittuja maksuja, jos työntekijä ei kuulu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin. Jos esimerkiksi ulkomaille lähetetty työntekijä saa oikeuden sosiaalivakuutusetuksiin työskentelyvaltiostaan eikä enää kuulu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin, lähettävä työnantaja ei ole tämän

jälkeen enää velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua.

Jos työntekijä on Suomessa vakuutettu, maksuvelvollisuus koskisi kaikkia työnantajia, jollei velvollisuutta ole lailla tai sopimuksella erikseen rajattu. Maksuvelvollisuus koskisi myös ulkomaisia työnantajia, jos työ tehdään Suomessa.

Työnantajan sosiaaliturvamaksun perusteena olisi ehdotuksen mukaan työntekijälle maksettu palkka. Siitä, mitä palkalla tarkoitetaan, säädetään tarkemmin 2 §:ssä. Palkkakäsitteeseen ei ehdoteta muutosta. Pääsääntönä on edelleen, että maksut suoritetaan ennakonpidätyksen alaisen palkan perusteella. Työnantajan sosiaaliturvamaksun suorittamisesta silloin, kun vakuutettu saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa, säädetäisiin uudessa 2 a §:ssä. Maksujen suuruudesta säädetäisiin edelleen erikseen vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annetulla lailla.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus siihen, että työnantajan kansaneläkemaksusta säädetään kansaneläkelaisissa, ehdotetaan siirrettäväksi nykyisestä 2 momentista 1 momenttiin.

2 a §. Pykälä on uusi. Pykälässä säädetäisiin ulkomaantyöhön liittyvästä työnantajan sosiaaliturvamaksun maksuperusteesta. Silloin kun vakuutettu on lähetetty työntekijänä tai muutoin työssä ulkomailla ja hänen eläketurvansa on järjestetty työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain mukaisesti, 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lähdeverolain mukaisen palkan ja korvauksen sijasta maksuperusteena käytettäisiin sitä työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 6 §:ssä tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena. Vakuutuspalkkaa käytettäisiin

maksuperusteena myös silloin, kun vakuutettu saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa ja on mainittujen eläkelakien mukaan vakuutettu. Työeläkevakuutusmaksuissa samoin kuin tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuissa käytettäisiin samaa maksuperustetta, mikä osaltaan yksinkertaistaisi yrityksen palkkalaskentaa. Pykälän 2 momentissa säädetäisiin suomalaisen työnantajan velvollisuudesta suorittaa lähetettyä työntekijää koskeva työnantajan sosiaaliturvamaksu samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan ulkomaisen yrityksen puolesta. Samaan taloudelliseen kokonaisuuteen lähetettävän suomalaisen työnantajan kanssa kuuluisivat lähetettävän työnantajan ulkomainen emo-, tytär- ja sisaryritys sekä sellainen ulkomainen yritys, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa. Suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa ulkomaisessa yrityksessä esimerkiksi silloin, kun se on suomalaisen yrityksen osakkuusyhtiö.

Suomalainen lähetävä työnantaja vastaisi työnantajan sosiaaliturvamaksun suorittamisesta ulkomaisen yrityksen puolesta riippumatta siitä, kumman yrityksen kanssa lähetettävä työntekijä tekee työsopimuksen tai kumpi yrityksistä maksaa työntekijän palkan. Maksuvelvollisuus olisi voimassa niin kauan, kun lähetetty työntekijä kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Maksuvelvollisuus koskisi lähetettävää työnantajaa kuitenkin vain tilanteissa, joissa työnantaja yhdessä työntekijän kanssa allekirjoittaa hakemuksen asumisperusteisen sosiaaliturvan piirissä pysymistä koskevaa päätöstä tai lähetetyn työntekijän todistusta tai poikkeuslupaa varten. Näin ollen suomalaisen työnantajan maksuvelvollisuuden perusteena olisi työntekijän ja työnantajan yhtenevä näkemys siitä, että työntekijän työskennellessä ulkomailla hänet halutaan pitää edelleen Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piirissä.

1.4. Laki vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan

sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta

2 §. Pykälässä säädetään vakuutetun sairausvakuutusmaksun suuruudesta. Sairausvakuutuslakia ehdotetaan edellä muutettavaksi siten, että sairausvakuutusmaksun maksuperusteina käytettäisiin sairausvakuutuslain 33 §:ssä tarkoitettua tulon lisäksi myös vakuutuspalkkaa, lähdeverolaissa tarkoitettua palkkaa ja rajoitettua verovelvolliselle eläkkeensaajalle maksettua palkkaa. Pykälään ehdotetaan tämän johdosta lisättäväksi viittaus sairausvakuutuslain 33 a ja 34 §:ään, joissa edellä ehdotetaan säädettäväksi sairausvakuutusmaksun uusista maksuperusteista.

4 §. Pykälässä säädetään työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta. Työnantajan sairausvakuutusmaksu ehdotetaan suoritettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa tarkoitettua palkan perusteella, kun se on tähän asti määrätynyt mainitun lain 1 §:n 1 mukaisen palkan ja työtulon perusteella. Pykälän johdantokappaleeseen ehdotettu muutos on tekninen ja johtuu työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 § 1 momenttiin edellä ehdotetusta muutoksesta.

5 §. Pykälässä säädetään työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta. Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen ehdotetaan tehtäväksi vastaava tekninen muutos kuin 4 §:ään.

1.5. Ennakkoperintälaki

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentin mukaan ennakkoperintä toimitetaan muun muassa Kansaneläkelaitokselle verotusmenettelylain säännösten mukaan maksettavaksi määrättyjen maksujen suorittamiseksi. Ennakkoperintävelvollisuus koskee vakuutetun sairausvakuutusmaksua. Sairausvakuutusmaksu on suoritettu myös silloin, kun maksun perusteena on ollut tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettu verovapaa ulkomaantyötulo, mutta maksun perusteella ei ole tällöin toimitettu ennakkoperintää. Ehdotettu sairausvakuutuslain 41 §:n 2 momentin säännös mahdollistaisi myös sen,

että työnantaja voisi toimittaa ennakkoperintävelvollisuuden sairausvakuutusmaksun suorittamiseksi silloinkin, kun lähetetylle työntekijälle maksettu palkka on tuloverolain 77 §:n nojalla verovapaa.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka osaltaan mahdollistaisi ennakkoperintävelvollisuuden toimittamisen sairausvakuutuslain ehdotetun 41 §:n 2 momentin mukaisessa tilanteessa. Suomalainen lähetetty työnantaja toimittaisi ennakkoperintävelvollisuuden sairausvakuutuslain ehdotetun 33 a §:n 1 momentin mukaisen maksuperusteen eli vakuutusmaksun perusteella. Työnantaja olisi velvollinen toimittamaan ennakkoperintävelvollisuuden, kun se maksaa palkan ulkomaille työhön lähettämälleen työntekijälle.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Sairausvakuutuksen päivärahan perusteena olevaan sairausvakuutuslain 16 §:ssä määriteltyyn työtulon käsitteeseen ehdotetut muutokset edellyttävät, että myös sairausvakuutusasetuksen 9 ja 10 §:ää tulee tarkistaa.

Sairausvakuutuslain 34 §:n 3 momenttiin ehdotetun valtuutussäännöksen nojalla on tarkoitus sairausvakuutusasetuksessa tarkemmin määritellä, miten Kansaneläkelaitokselle tilitettävä osuus lähdeveron tuotosta tilitetään. Tarkoituksena on, että tilitys voisi tapahtua jälkikäteen kerran vuodessa.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Samasta ajankohdasta lukien alettaisiin periä vakuutetun sairausvakuutusmaksua uusien maksuperusteiden mukaisesti. Työnantajan sosiaaliturvamaksu määräytyisi uusien maksuperusteiden mukaan silloin, kun maksu on maksettava 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen tapahtuvan suorituksen perusteella.

Ehdotettujen maksuperustemuutosten voimaantulo saattaminen edellyttää Kansaneläkelaitoksen ja muiden

eläkelaitosten, verohallinnon sekä työnantajien tietojärjestelmiin tehtäviä muutoksia, toteuttavien laitosten henkilökunnan ohjeistusta ja kouluttamista sekä maksuvelvollisten informointia ja kouluttamista. Tämä edellyttää riittävän pitkää siirtymäaikaa muutosten voimaantulossa. Uusien maksuperusteiden ottaminen käyttöön kesken vuoden olisi käytännössä ongelmallista ja voisi johtaa jälkikäteen perittäviin maksuihin seuraavana vuonna. Näistä syistä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan aikaisintaan vuoden 2004 alusta.

4. Säättämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan muutoksia ulkomailla työskentelevien tai oleskelevien henkilöiden sekä Suomessa rajoitetusti verovelvollisina työskentelevien henkilöiden sekä heidän työnantajiansa maksuvelvollisuuksiin. Ehdotukset merkitsevät joko kokonaan uuden maksuvelvollisuuden luomista tai tällä hetkellä perittävän maksun maksuperusteiden muuttamista. Maksuja ehdotetaan perittäväksi sellaisten henkilöiden palkan tai muun tulon perusteella, jotka kuuluvat Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin tai joiden ulkomailla syntyneitä sairaanhoidon kustannuksia Suomi on velvollinen rahoittamaan. Vastaavilla perusteilla myös Suomessa asuvat sairausvakuutuslain mukaan vakuutetut henkilöt ovat velvollisia

maksamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja heidän työnantajansa työnantajan sosiaaliturvamaksun. Ehdotukset merkitsevät sitä, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt osallistuisivat nykyistä yhdenmukaisemmin perustein sosiaaliturvansa rahoitukseen. Ehdotukset edistäisivät siten perustuslain 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksu ja työnantajan sosiaaliturvamaksu ovat luonteeltaan veronluonteisia maksuja. Perustuslain 81 §:n mukaan valtion verojen ja maksujen maksuvelvollisuuden ja maksujen suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta on säädettävä lailla. Maksujen uusista perusteista säädettäisiin ehdotetuilla laeilla. Vakuutetun sairausvakuutusmaksun osalta muutoksenhaussa noudatetaan verotusmenettelylain säännöksiä. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa säädetään työnantajan sosiaaliturvamaksua koskevasta muutoksenhakumenettelystä. Maksujen suuruudesta säädetään erikseen lailla. Lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 16 §:n 2 ja 5 momentti sekä 38 ja 41 §, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 2 ja 5 momentti laissa 511/2001, 38 § laissa 1576/1995 ja 41 § osaksi laissa 614/1978, sekä *lisätään* lakiin uusi 32 a ja 33 a § sekä siitä lailla 995/1996 kumotun 34 §:n tilalle uusi 34 § ja lailla 145/1976 kumotun 37 §:n tilalle uusi 37 § seuraavasti:

16 §

Työtulolla tarkoitetaan työ- tai virkasuhteesta saatua palkkatuloa ja siihen verrattavaa henkilökohtaista tuloa, yrittäjien eläkelain (468/1969) ja maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista kunkin vuoden työtuloa sekä työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 6 §:ssä ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena. Työtuloksi ei kuitenkaan katsota rojalteja, suorituksia henkilöstörahastoon, käteistä voittopalkkiota, voitonjakoa eikä tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella.

Työtuloa määritettäessä työ- tai virkasuhteesta saadusta palkkatulosta ja

siihen verrattavasta henkilökohtaisesta tulosta vähennetään tuloverolain 93—95 §:ssä tarkoitetut tulonhankkimismenot. Työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentin, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 6 §:n ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentin mukaisesta palkasta vähennetään vain tuloverolain 95 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tulonhankkimisvähennys.

32 a §

Eläkkeensaajan, joka on muuttanut toiseen Euroopan talousalueen maahan ja jonka sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta Suomi sosiaaliturvajärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 27, 28 tai 28 a artiklan perusteella vastaa, on suoritettava vakuutetun sairausvakuutusmaksu senkin jälkeen, kun hän ei enää kuulu Suomen asumisperusteisen

sosiaaliturvalainsäädännön piiriin.

Eläkkeensaaja ei ole kuitenkaan velvollinen suorittamaan sairausvakuutusmaksua sellaisen eläketulon perusteella, josta Suomessa peritään lähdevero sen suuruisena kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) 7 §:ssä säädetään.

33 a §

Kun vakuutettu työskentelee lähetettynä työntekijänä tai muutoin ulkomailla ja hän saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa, hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytymisen ja suorittamisen perusteena käytetään mainitun ulkomaantyötulon sijasta sitä työntekijän eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijän eläkelain 6 §:ssä tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijän eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena, edellyttäen, että vakuutetun eläketurva on järjestetty joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti jonkin edellä mainitun eläkelain perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua palkkaa käytetään myös ulkomailla työskentelevän rajoitetusti verovelvollisen vakuutetun sairausvakuutusmaksun määräytymisen ja suorittamisen perusteena, jos vakuutetun eläketurva on järjestetty joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti jonkin 1 momentissa mainitun eläkelain perusteella.

Jos vakuutettu työskentelee Suomessa rajoitetusti verovelvollisena, hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytymisen ja suorittamisen perusteena käytetään rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa tai esiintyvän taiteilijan osalta kyseisen lain 3 §:ssä tarkoitettua henkilökohtaista korvausta.

34 §

Jos ulkomailla asuva eläkkeensaaja on rajoitetusti verovelvollinen, vakuutetun sairausvakuutusmaksun määräytymisen ja suorittamisen perusteena käytetään

eläketulon osalta Suomesta ulkomaille maksettavaa eläkettä.

Eläkelaitos perii rajoitetusti verovelvollisen eläkkeensaajan sairausvakuutusmaksun. Maksun perimisessä noudatetaan vastaavasti, mitä rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Verohallitus tilittää Kansaneläkelaitokselle lähdeveron tuotosta osuuden, joka vastaa 32 a §:n 2 momentin perusteella suorittamatta jäävien sairausvakuutusmaksujen yhteismäärää. Tilitysmenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

37 §

Salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä on:

1) Kansaneläkelaitoksella oikeus antaa eläkelaitoksille ja verohallinnolle vakuutetun sairausvakuutusmaksun perimistä varten tiedot niiden ulkomailla asuvien eläkkeensaajien nimistä, henkilötunnuksista ja muista yksilöintitiedoista, joihin sovelletaan 32 a §:n 1 momentin mukaista maksuvelvollisuutta;

2) Kansaneläkelaitoksella, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Eläketurvakeskuksella oikeus antaa verohallinnolle vakuutetun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun perimistä varten tiedot niiden ulkomailla työskentelevien henkilöiden nimistä ja henkilötunnuksista, joille Kansaneläkelaitos on antanut päätöksen Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta tai joille sosiaali- ja terveysministeriö tai Eläketurvakeskus on antanut Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvaa koskevien säännösten tai sosiaaliturvasopimuksen määräyksen perusteella päätöksen Suomen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta;

3) eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella oikeus antaa verohallinnolle vakuutetun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun perimistä varten tiedot työntekijän eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijän eläkelain 6 §:ssä ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijän eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua

palkasta, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot verohallinnolle asianosaisen suostumuksesta myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen saajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Suomalaisen työnantajan, joka lähettää työntekijän ulkomaille ja joka maksaa työntekijän palkan tai joka lähettää työntekijän ulkomaille samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan ulkomaisen emon, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen taikka sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa, on sairausvakuutusmaksun määräämistä varten annettava verohallinnolle Verohallituksen vahvistaman kaavan mukainen vuosi-ilmoitus 33 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua palkasta ja palkansaajasta.

38 §

Verovirastolla on oikeus myöntää vakuutetun sairausvakuutusmaksun suorittamiseen lykkäystä noudattaen soveltuvin osin, mitä verotusmenettelystä annetussa laissa säädetään kunnallisveron lykkäyksestä.

41 §

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun ennakkonpidätyksestä on voimassa, mitä ennakkoperintälaissa (1118/1996) säädetään. Kun ulkomailta työskentelevä vakuutettu saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa ja hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytyy 33 a §:n 1 momentin mukaisesti, suomalainen työnantaja, joka on lähettänyt työntekijän ulkomaille ja joka maksaa työntekijän palkan, on velvollinen toimittamaan ennakkonpidätyksen vakuutetun

sairausvakuutusmaksun suorittamiseksi.

Kun ulkomailta työskentelevä vakuutettu on rajoitetusti verovelvollinen ja hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytyy 33 a §:n 2 momentin mukaisesti, suomalainen työnantaja, joka on lähettänyt työntekijän ulkomaille ja joka maksaa työntekijän palkan, on velvollinen perimään vakuutetun sairausvakuutusmaksun siten kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Jos sairausvakuutusmaksua ei ole perittävä rajoitetusti verovelvolliselta ulkomailta työskentelevältä vakuutetulta 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, vakuutetun sairausvakuutusmaksu määrätään noudattaen rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 3 luvussa tarkoitettua menettelyä.

Edellä 33 a §:n 3 momentissa tarkoitettua Suomessa työskentelevän vakuutetun sairausvakuutusmaksun perii palkan tai korvauksen maksaja siten kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2004 suoritettaviin vakuutetun sairausvakuutusmaksuihin.

Hakemuksiin vakuutetun sairausvakuutusmaksusta vapauttamisesta, jotka koskevat vuotta 2002 tai aikaisempia vuosia, sovelletaan 38 §:ää sellaisena, kuin se on tämän lain voimaantullessa.

Tämän lain 16 §:n 2 ja 5 momenttia sovelletaan, kun työkyvyttömyys tai oikeus etuuteen alkaa 1 päivänä tammikuuta 2006 tai sen jälkeen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 3 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §		2 §
Tällä lailla kumotaan sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta 21 päivänä marraskuuta 1997 annetun lain (1025/1997) voimaantulosäännöksen 3 momentti.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.	

3.

Laki**työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/1963) 1 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 1207/2001 ja 1 §:n 2 momentti laissa 1278/1999, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Työnantajan	1 § on	suoritettava	Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa (364/1963) säädetty	työnantajan
-------------	-----------	--------------	--	-------------

sairausvakuutusmaksu ja kansaneläkelaiissa (347/1956) säädetty työnantajan kansaneläkemaksu työntekijälle maksetun palkan perusteella. Jos työntekijä ei kuulu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön piiriin, työnantaja ei kuitenkaan ole velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua. Maksujen suuruudesta säädetään erikseen lailla. Työnantajan sairausvakuutusmaksu ja työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksuna sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 a §

Kun vakuutettu työskentelee lähetettynä työntekijänä tai muutoin ulkomailla ja hän saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa tai hän on rajoitetusti verovelvollinen, työnantajan sosiaaliturvamaksun perusteena käytetään 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua palkan ja korvauksen sekä tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulon sijasta sitä työntekijäin eläkelain (395/1961) 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962)

6 §:ssä tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena, edellyttäen, että vakuutetun eläketurva on järjestetty joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti jonkin mainitun eläkelain perusteella.

Suomalaisen työnantajan, joka lähettää työntekijän ulkomaille samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan ulkomaisen emo-, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen taikka sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa, on ulkomaisen yrityksen puolesta suoritettava työnantajan sosiaaliturvamaksu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan työnantajan sosiaaliturvamaksuihin, jotka on maksettava 1 päivänä tammikuuta 2004 ja sen jälkeen tapahtuvan suorituksen perusteella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin

4.

Laki**vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta 13 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1206/2001) 2 §, 4 §:n johdantokappale ja 5 §:n 1 momentin johdantokappale seuraavasti:

2 §

Vakuutetun sairausvakuutusmaksu

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun suuruus on 1,50 prosenttia sairausvakuutuslain 33, 33 a ja 34 §:ssä tarkoitetusta tulosta.

4 §

Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Työnantajan sairausvakuutusmaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/1963) tarkoitetun palkan perusteella. Maksun suuruus on:

5 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa tarkoitetun palkan perusteella. Maksun suuruus on:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**ennakkoperintälain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1999 annetun ennakkoperintälain (1118/1996) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Ennakkoperintä toimitetaan tuloverolaissa (1535/1992) tarkoitetun veronalaisen tulon ja varallisuusverolaissa (1537/1992) tarkoitetun veronalaisen varallisuuden perusteella valtiolle, kunnalle, seurakunnalle sekä Kansaneläkelaitokselle verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) säännösten mukaan maksettavaksi määrättävien verojen ja maksujen suorittamiseksi. Työnantajan velvollisuudesta toimittaa ennakonpidätys vakuutetun sairausvakuutusmaksun

suorittamiseksi silloinkin, kun vakuutetulle maksettava palkka on tuloverolain 77 §:n nojalla verovapaata ulkomaantyötuloa, säädetään sairausvakuutuslain (364/1963) 41 §:n 2 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2004 maksettaviin suorituksiin.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

1...1..5.

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 16 §:n 2 ja 5 momentti sekä 38 ja 41 §, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 2 ja 5 momentti laissa 511/2001, 38 § laissa 1576/1995 ja 41 § osaksi laissa 614/1978, sekä lisätään lakiin uusi 32 a ja 33 a § sekä siitä lailla 995/1996 kumotun 34 §:n tilalle uusi 34 § ja lailla 145/1976 kumotun 37 §:n tilalle uusi 37 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Työtulolla tarkoitetaan työ- tai virkasuhteesta saatua palkkatuloa ja siihen verrattavaa henkilökohtaista tuloa sekä yrittäjien eläkelain (468/1969) ja maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista kunkin vuoden työtuloa. Työtuloksi ei kuitenkaan katsota rojalteja, suorituksia henkilöstörahastoon, käteistä voittopalkkiota, voitonjakoa eikä tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella.

Työtulolla tarkoitetaan työ- tai virkasuhteesta saatua palkkatuloa ja siihen verrattavaa henkilökohtaista tuloa, yrittäjien eläkelain (468/1969) ja maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista kunkin vuoden työtuloa sekä työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 6 §:ssä ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena. Työtuloksi ei kuitenkaan katsota rojalteja, suorituksia henkilöstörahastoon, käteistä voittopalkkiota, voitonjakoa eikä tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella.

Työtuloa määritettäessä työ- tai virkasuhteessa saadusta palkkatulosta ja siihen

Työtuloa määritettäessä työ- tai virkasuhteessa saadusta palkkatulosta ja siihen verrattavasta henkilökohtaisesta tulosta

1....1..5.

Voimassa oleva laki

verrattavasta henkilökohtaisesta tulosta vähennetään tuloverolain 93—95 §:ssä tarkoitettut tulonhankkimismenot.

Ehdotus

vähennetään tuloverolain 93—95 §:ssä tarkoitettut tulonhankkimismenot. Työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentin, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 6 §:n ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentin mukaisesta palkasta vähennetään vain tuloverolain 95 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tulonhankkimisvähennys.

32 a §

Eläkkeensaajan, joka on muuttanut toiseen Euroopan talousalueen maahan ja jonka sairaanhoidon kustannusten korvaamisesta Suomi sosiaalijärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 27, 28 tai 28 a artiklan perusteella vastaa, on suoritettava vakuutetun sairausvakuutusmaksu senkin jälkeen, kun hän ei enää kuulu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön piiriin.

Eläkkeensaaja ei ole kuitenkaan velvollinen suorittamaan sairausvakuutusmaksua sellaisen eläketulon perusteella, josta Suomessa peritään lähdevero sen suuruisena kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) 7 §:ssä säädetään.

33 a §

Kun vakuutettu työskentelee lähetettynä työntekijänä tai muutoin ulkomailla ja hän saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa, hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytymisen ja suorittamisen perusteena käytetään mainitun ulkomaantyötulon sijasta sitä työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 6 §:ssä tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena, edellyttäen, että vakuutetun eläketurva on järjestetty joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti jonkin

edellä mainitun eläkelain perusteella. Edellä 1 momentissa tarkoitettua palkkaa käytetään myös ulkomailla työskentelevän rajoitetusti verovelvollisen vakuutetun sairausvakuutusmaksun määräytymisen ja suorittamisen perusteena, jos vakuutetun eläketurva on järjestetty joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti jonkin 1 momentissa mainitun eläkelain perusteella.

Jos vakuutettu työskentelee Suomessa rajoitetusti verovelvollisena, hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytymisen ja suorittamisen perusteena käytetään rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa tai esiintyvän taiteilijan osalta kyseisen lain 3 §:ssä tarkoitettua henkilökohtaista korvausta.

34 §

Jos ulkomailla asuva eläkkeensaaja on rajoitetusti verovelvollinen, vakuutetun sairausvakuutusmaksun määräytymisen ja suorittamisen perusteena käytetään eläketulon osalta Suomesta ulkomaille maksettavaa eläkettä.

Eläkelaitos perii rajoitetusti verovelvollisen eläkkeensaajan sairausvakuutusmaksun. Maksun perimisessä noudatetaan vastaavasti, mitä rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Verohallitus tilittää Kansaneläkelaitokselle lähdeveron tuotosta osuuden, joka vastaa 32 a §:n 2 momentin perusteella suorittamatta jäävien sairausvakuutusmaksujen yhteismäärää. Tilitysmenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

37 §

Salassapitosäynnösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä on: 1) Kansaneläkelaitoksella oikeus antaa eläkelaitoksille ja verohallinnolle vakuutetun sairausvakuutusmaksun perimistä varten tiedot niiden ulkomailla asuvien eläkkeensaajien nimistä, henkilötunnuksista ja muista yksilöintitiedoista, joihin sovelletaan 32 a §:n 1 momentin mukaista maksuvelvollisuutta;

2) Kansaneläkelaitoksella, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Eläketurvakeskuksella oikeus antaa verohallinnolle vakuutetun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun perimistä varten tiedot niiden ulkomailla työskentelevien henkilöiden nimestä ja henkilötunnuksista, joille Kansaneläkelaitos on antanut päätöksen Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta tai joille sosiaali- ja terveysministeriö tai Eläketurvakeskus on antanut Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvaa koskevien säännösten tai sosiaaliturvasopimuksen määräyksen perusteella päätöksen Suomen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta;

3) eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella oikeus antaa verohallinnolle vakuutetun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun perimistä varten tiedot työntekijäin eläkelain 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 6 §:ssä ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitetusta palkasta, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot verohallinnolle asianosaisen suostumuksesta myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen saajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Suomalaisen työnantajan, joka lähettää työntekijän ulkomaille ja joka maksaa työntekijän palkan tai joka lähettää työntekijän ulkomaille samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan ulkomaisen emo-, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen taikka sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa, on sairausvakuutusmaksun määräämistä varten annettava verohallinnolle Verohallituksen vahvistaman kaavan mukainen vuosi-ilmoitus 33 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta palkasta ja palkansaajasta.

Kunnalla on oikeus myöntää vapautus ja lääninverovirastolla lykkäys vakuutetun sairausvakuutusmaksun maksuun noudattaen soveltuvin osin, mitä verotusmenettelystä annetussa laissa on säädetty kunnallisveron huojennuksesta ja lykkäyksestä.

41 §

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun ennakoperinnästä on *vastaavasti* voimassa, mitä ennakoperintälaissa säädetään *kansaneläkevakuutusmaksusta*.

Verovirastolla on oikeus myöntää vakuutetun sairausvakuutusmaksun suorittamiseen lykkäystä noudattaen soveltuvin osin, mitä verotusmenettelystä annetussa laissa säädetään kunnallisveron lykkäyksestä.

41 §

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun *ennakonpidätyksestä* on voimassa, mitä ennakoperintälaissa (1118/1996) säädetään.

Kun ulkomailla työskentelevä vakuutettu saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa ja hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytyy 33 a §:n 1 momentin mukaisesti, suomalainen työnantaja, joka on lähettänyt työntekijän ulkomaille ja joka maksaa työntekijän palkan, on velvollinen toimittamaan ennakonpidätyksen vakuutetun sairausvakuutusmaksun suorittamiseksi.

Kun ulkomailla työskentelevä vakuutettu on rajoitetusti verovelvollinen ja hänen sairausvakuutusmaksunsa määräytyy 33 a §:n 2 momentin mukaisesti, suomalainen työnantaja, joka on lähettänyt työntekijän ulkomaille ja joka maksaa työntekijän palkan, on velvollinen perimään vakuutetun sairausvakuutusmaksun siten kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Jos sairausvakuutusmaksua ei ole perittävä rajoitetusti verovelvolliselta ulkomailla työskentelevältä vakuutetulta 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, vakuutetun sairausvakuutusmaksu määrätään noudattaen rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 3 luvussa tarkoitettua menettelyä.

Edellä 33 a §:n 3 momentissa tarkoitettua Suomessa työskentelevän vakuutetun sairausvakuutusmaksun perii palkan tai korvauksen maksaja siten kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2004 suoritettaviin vakuutetun

sairausvakuutusmaksuihin.

Hakemuksiin vakuutetun sairausvakuutusmaksusta vapauttamisesta, jotka koskevat vuotta 2002 tai aikaisempia vuosia, sovelletaan 38 §:ää sellaisena, kuin se on tämän lain voimaantullessa.

Tämän lain 16 §:n 2 ja 5 momenttia sovelletaan, kun työkyvyttömyys tai oikeus etuuteen alkaa 1 päivänä tammikuuta 2006 tai sen jälkeen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 3 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tällä lailla kumotaan sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta 21 päivänä marraskuuta 1997 annetun lain (1025/1997) voimaantulosäännöksen 3 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Voimaantulosäännös

Sairausvakuutusmaksua ei määrätä verovapaan ulkomaantyötulon perusteella silloin, kun verovapaus tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain (1024/1997) voimaantulosäännöksen nojalla perustuu mainittuun pykälään sellaisena kuin se oli voimassa vuoden 1995 aikana.

(kumotaan)

1...1..5.

3.

Laki**työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/1963) 1 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 1207/2001 ja 1 §:n 2 momentti laissa 1278/1999, sekä lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Työnantaja on velvollinen suorittamaan Kansaneläkelaitokselle työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun työntekijälle suoritettun ennakonpidätyksen alaisen palkan sekä tuloverolain (1535/1992) 77 §:ssä tarkoitetun ulkomaantyötulon rahana maksettavan osan perusteella. Maksujen suuruudesta säädetään erikseen lailla.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu ja kansaneläkelaisissa säädetty työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksuna sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Ehdotus

1 §

Työnantajan on suoritettava Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa (364/1963) säädetty työnantajan sairausvakuutusmaksu ja kansaneläkelaisissa (347/1956) säädetty työnantajan kansaneläkemaksu työntekijälle maksetun palkan perusteella. Jos työntekijä ei kuulu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön piiriin, työnantaja ei kuitenkaan ole velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksua. Maksujen suuruudesta säädetään erikseen lailla. Työnantajan sairausvakuutusmaksu ja työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksuna sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 a §

Kun vakuutettu työskentelee lähetettynä työntekijänä tai muutoin ulkomailla ja hän saa tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua verovapaata ulkomaantyötuloa tai hän on rajoitetusti verovelvollinen, työnantajan sosiaaliturvamaksun perusteena käytetään 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun palkan ja korvauksen sekä tuloverolain 77 §:ssä tarkoitetun ulkomaantyötulon sijasta sitä työntekijäin eläkelain (395/1961) 7 e §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain

(134/1962) 6 §:ssä tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena, edellyttäen, että vakuutetun eläketurva on järjestetty joko pakollisesti tai vapaaehtoisesti jonkin mainitun eläkelain perusteella.

Suomalaisen työnantajan, joka lähettää työntekijän ulkomaille samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvan ulkomaisen emo-, tytär- tai sisaryrityksen palvelukseen taikka sellaisen ulkomaisen yrityksen palvelukseen, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvaltaa, on ulkomaisen yrityksen puolesta suoritettava työnantajan sosiaaliturvamaksu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan työnantajan sosiaaliturvamaksuihin, jotka on maksettava 1 päivänä tammikuuta 2004 ja sen jälkeen tapahtuvan suorituksen perusteella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin

4.

Laki

vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta 13 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1206/2001) 2 §, 4 §:n johdantokappale ja 5 §:n 1 momentin johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Vakuutetun sairausvakuutusmaksu

Vakuutetun sairausvakuutusmaksu

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun suuruus on 1,50 prosenttia sairausvakuutuslain 33 §:ssä tarkoitettusta tulosta.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun suuruus on 1,50 prosenttia sairausvakuutuslain 33, 33 a ja 34 §:ssä tarkoitettusta tulosta.

1...1.5.

4 §

Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Työnantajan sairausvakuutusmaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/1963) 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkan ja työtulon perusteella. Maksun suuruus on:

---

5 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkan ja työtulon perusteella. Maksun suuruus on:

---

4 §

Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Työnantajan sairausvakuutusmaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/1963) tarkoitetun palkan perusteella. Maksun suuruus on:

---

5 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa tarkoitetun palkan perusteella. Maksun suuruus on:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

ennakkoperintälain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1999 annetun ennakkoperintälain (1118/1996) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain soveltamisala

Ennakkoperintä toimitetaan tuloverolaissa (1535/1992) tarkoitetun veronalaisen tulon ja varallisuusverolaissa (1537/1992) tarkoitetun veronalaisen varallisuuden perusteella valtiolle, kunnalle, seurakunnalle sekä kansaneläkelaitokselle verotusmenetelystä annetun lain (1558/1995) säännösten

1....1..5.

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Ennakkoperintä toimitetaan tuloverolaissa (1535/1992) tarkoitetun veronalaisen tulon ja varallisuusverolaissa (1537/1992) tarkoitetun veronalaisen varallisuuden perusteella valtiolle, kunnalle, seurakunnalle sekä Kansaneläkelaitokselle verotusmenetelystä annetun lain (1558/1995) säännösten

mukaan maksettavaksi määrättävien verojen ja maksujen suorituksiksi.

mukaan maksettavaksi määrättävien verojen ja maksujen suorittamiseksi. *Työnantajan velvollisuudesta toimittaa ennakonpidätys vakuutetun sairausvakuutusmaksun suorittamiseksi silloinkin, kun vakuutetulle maksettava palkka on tuloverolain 77 §:n nojalla verovapaata ulkomaantyötuloa, säädetään sairausvakuutuslain (364/1963) 41 §:n 2 momentissa.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2004 maksettaviin suorituksiin.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin